

Grozījumi:

06.12.2001. likums / LV, 187 (2574), 22.12.2001. / Stājas spēkā 05.01.2002.
06.02.2003. likums / LV, 28 (2793), 20.02.2003. / Stājas spēkā 06.03.2003.
08.07.2003. likums / LV, 107 (2872), 23.07.2003. / Stājas spēkā 06.08.2003.
14.04.2005. likums / LV, 70 (3228), 05.05.2005. / Stājas spēkā 19.05.2005.
19.12.2006. likums / LV, 207 (3575), 29.12.2006. / Stājas spēkā 01.01.2007.
20.12.2007. likums / LV, 2 (3786), 04.01.2008. / Stājas spēkā 18.01.2008.
17.09.2009. likums / LV, 155 (4141), 30.09.2009. / Stājas spēkā 14.10.2009.
31.03.2010. likums / LV, 62 (4254), 20.04.2010. / Stājas spēkā 04.05.2010.
16.12.2010. likums / LV, 205 (4397), 29.12.2010. / Stājas spēkā 01.01.2011.
08.03.2012. likums / LV, 50 (4653), 28.03.2012. / Stājas spēkā 15.04.2012.
12.06.2014. likums / LV, 123 (5183), 27.06.2014. / Stājas spēkā 11.07.2014.
15.06.2017. likums / LV, 128 (5955), 29.06.2017. / Stājas spēkā 13.07.2017.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Dzīvnieku aizsardzības likums

Cilvēces ētiskais pienākums ir nodrošināt visu sugu dzīvnieku labturību un aizsardzību, jo katrs īpatnis pats par sevi ir vērtība. Cilvēkam ir morāls pienākums cienīt jebkuru radību, izturēties pret dzīvniekiem ar iekļūtu sapratni un tos aizsargāt. Nevienam nav atļauts bez pamatota iemesla nogalināt dzīvnieku, nodarīt tam sāpes, radīt ciešanas vai citādi kaitēt.

I nodaļa Vispārīgie noteikumi

1.pants. Likumā ir lietoti šādi termini:

- 1) **atrakciju dzīvnieks** — dzīvnieks, kuru tur publiskai izrādīšanai izklaides vai sabiedrības izglītošanas nolūkā, kā arī cirka dzīvnieks, izņemot dzīvnieku, kuru tur zooloģiskajā dārzā;
- 2) **dzīvnieka īpašnieks** — juridiskā vai fiziskā persona, kurai pieder dzīvnieks;
- 3) **dzīvnieka turētājs** — persona, kuras rīcībā un aprūpē atrodas dzīvnieks;
- 4) **dzīvnieku patversme** — speciāli aprīkota vieta, kur izmitina izķertos, atsavinātos un bezpalīdzīgā stāvoklī nonākušos dzīvniekus;
- 5) **dzīvnieku viesnīca** — speciāli aprīkota vieta, kur mājas (istabas) dzīvnieka īpašnieks uz noteiktu laiku var atstāt aprūpē savu dzīvnieku;
- 6) **eitanāzija** — dzīvnieka dzīvības funkciju pārtraukšana nesāpīgā veidā;
- 7) **izmēģinājumu dzīvnieks** — procedūrām audzēts vai tajās izmantojams dzīvnieks;

8) **izmēģinājumu dzīvnieka audzētājs** — persona, kas audzē šā likuma pielikumā minētos dzīvniekus izmantošanai procedūrās vai to audu vai orgānu izmantošanai zinātniskiem mērķiem vai kas galvenokārt šiem mērķiem audzē citus dzīvniekus, gūstot vai negūstot no tā peļņu;

9) **izmēģinājumu dzīvnieka lietotājs** — persona, kas izmanto dzīvnieku procedūrā, gūstot vai negūstot peļņu;

10) **izmēģinājumu dzīvnieka piegādātājs** — persona, kas nav dzīvnieka audzētājs un kas piegādā izmēģinājumu dzīvnieku izmantošanai procedūrās vai tā audu vai orgānu izmantošanai zinātniskiem mērķiem, gūstot vai negūstot peļņu;

11) **izmēģinājuma projekts** — darba programma ar noteiktu zinātnisku mērķi, kura ietver vienu vai vairākas procedūras;

12) **labturība** — dzīvnieka fizioloģisko un etoloģisko vajadzību nodrošināšanas pasākumu kopums;

13) **lauksaimniecības dzīvnieks** — dzīvnieks, kuru audzē un tur dzīvnieku izcelsmes produktu iegūšanai vai citos lauksaimnieciskos nolūkos, tai skaitā ierobežotā platībā turēts sawaļas sugas dzīvnieks un ar ģenētiskās modifikācijas metodēm iegūts dzīvnieks;

14) **mājas (istabas) dzīvnieks** — dzīvnieks, kuru cilvēks tur savam priekam;

15) **procedūra** — dzīvnieka invazīva vai neinvazīva tāda izmantošana eksperimentālam vai citam zinātniskam mērķim ar zināmu vai nezināmu iznākumu vai izglītības mērķiem, kura var dzīvniekam izraisīt sāpes, ciešanas, diskomfortu vai ilgstošu kaitējumu, kas līdzinās tam, ko izraisa adatas ievadīšana atbilstīgi veterinārmedicīniskajai praksei, vai pārsniedz to. Tas ietver jebkuras darbības, kas izraisa vai var izraisīt dzīvnieka piedzimšanu vai izšķilšanos vai jaunas ģenētiski modificētas dzīvnieku līnijas rašanos un uzturēšanu šādos apstākļos, taču neattiecas uz dzīvnieku nogalināšanu tikai tādēļ, lai izmantotu to orgānus vai audus;

16) **sawaļas sugas dzīvnieks** — dzīvnieks, kura evolūciju nav apzināti ietekmējis cilvēks, lai apmierinātu savas vajadzības;

17) **sporta un darba dzīvnieks** — dzīvnieks, kurš ir apguvis specifiskas iemaņas un veic cilvēka noteiktu darbību;

18) **zooloģiskais dārzs** — pastāvīga vieta, kur sawaļas sugu dzīvnieki tiek turēti izstādīšanai publikas apskatei septiņas vai vairāk dienas gadā sugas saglabāšanas, pavairošanas, reintrodukcijas, pētniecības un sabiedrības izglītošanas nolūkā.

(08.03.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.06.2014. un 15.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 13.07.2017.)

2.pants. Šis likums nosaka personas tiesības un pienākumus dzīvnieku aizsardzības un labturības jomā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.03.2010. likumu, kas stājas spēkā 04.05.2010.)

3.pants. (1) Dzīvniekus pēc to faktiskā stāvokļa iedala šādi:

1) sawaļas dzīvnieki;

2) nebrīvē audzēti dzīvnieki.

(2) Sawaļas dzīvniekus pēc to izmantošanas veida iedala šādi:

1) medījамie dzīvnieki;

2) nemedījамie dzīvnieki.

(3) Nebrīvē audzētus dzīvniekus pēc to izmantošanas veida iedala šādi:

1) lauksaimniecības dzīvnieki;

2) mājas (istabas) dzīvnieki;

3) sporta, darba un atrakciju dzīvnieki;

4) izmēģinājumu dzīvnieki;

5) dzīvnieki, kurus tur zooloģiskajā dārzā;

6) sawaļas sugu dzīvnieki, kurus tur reģistrētā sawaļas sugas dzīvnieku turēšanas vietā.

(31.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.05.2010.)

3.¹ pants. (1) Aizliegts iegādāties, turēt nebrīvē, atsavināt vai turēt pārdošanai vai apmaiņai un piedāvāt tirdzniecībā šādus dzīvniekus:

1) plēsēju kārtas sawaļas sugas dzīvnieku;

2) primātu;

3) jūras zīdītāju;

4) krokodilu kārtas dzīvnieku;

5) čūskveidīgo dzīvnieku.

(2) Aizliegts dzīvnieku barot ar dzīvēm siltasiņu dzīvniekiem.

(3) Šā panta pirmajā un otrajā daļā minētie aizliegumi neattiecas uz zooloģiskajiem dārziem un reģistrētām sawaļas sugu dzīvnieku turēšanas vietām.

(31.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.05.2010.)

4.pants. (1) Aizliegta cietsirdīga izturēšanās pret dzīvniekiem, tas ir:

1) dzīvnieka nogalināšana, izņemot šajā likumā noteiktos gadījumus;

2) dzīvnieka sakropļošana, mocīšana un spīdzināšana;

3) dzīvnieka atstāšana bez aprūpes;

4) dzīvnieka atstāšana bezpalīdzīgā stāvoklī;

5) dzīvnieka kaitināšana un uzrīdīšana, izņemot gadījumus, kad tas nepieciešams darba dzīvnieka apmācībai;

6) dzīvnieku cīņu organizēšana, dzīvnieku iesaistīšana šajās cīņās un šo cīņu atbalstīšana;

7) dzīvnieka pakļaušana izskatu pārveidojošām vai citām neārstnieciskām procedūrām, ja to nepieciešamību nav noteicis un tās nav veicis praktizējošs veterinārārsts vai cita persona saskaņā ar lauksaimniecības dzīvnieku labturību regulējošiem normatīvajiem aktiem. Praktizējošam veterinārārstam atļauts izdarīt astes apgriešanu šā likuma 18.¹ pantā noteikto šķirņu suņiem;

8) dzīvnieka izmantošana par mērķi šaušanas apmācībās vai sacensībās;

9) dzīvnieka izmantošana citu sugu dzīvnieku apmācībai, izņemot medību suņu apmācību;

10) dzīvnieka izmantošana, liekot tam veikt darbības, kas attiecīgajam dzīvniekam nav raksturīgas dabiskā vidē un pārsniedz tā dabiskās spējas, kā arī var kaitēt dzīvnieka veselībai un radīt tam ciešanas;

11) sawaļas sugas dzīvnieka demonstrēšana ārpus zooloģiskā dārza vai reģistrētas sawaļas sugu dzīvnieku turēšanas vietas;

12) dzīvnieka mātītes piedāvāšana un izmantošana dzīvnieka tēviņa dzimumtieksmju apmierināšanai bez nolūka iegūt pēcnācējus;

13) citu tādu darbību veikšana, kuras izraisa vai var izraisīt dzīvnieka sakropļošanu vai nāvi, radīt tam ciešanas, izņemot gadījumus, kad šīs darbības veiktas ārstēšanas, izmēģinājumu nolūkos, vai gadījumus, kad tiek apdraudēta cilvēka dzīvība vai veselība;

14) dzīvnieku turēšanas noteikumu, labturības prasību un pārvadāšanas noteikumu neievērošana, kas apdraud dzīvnieka veselību vai var izraisīt tā nāvi;

15) kaušanai paredzēto dzīvnieku aizsardzības prasību neievērošana;

16) dzīvnieka izmantošana reliģiskos rituālos un izložēs.

(2) Personai ir aizliegts turēt dzīvnieku, ja tā ir sodīta par cietsirdīgu izturēšanos pret dzīvnieku.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.02.2003., 14.04.2005., 31.03.2010. un 15.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 13.07.2017.)

4.¹ pants. (1) Ir aizliegta tāda mājas (istabas) dzīvnieka dalība sacensībās, tirgos un izsolēs, kā arī demonstrēšana publiskā izstādē, kuram veikta izskatu pārveidojoša operācija, izņemot:

1) dzīvnieku, kuram šīs operācijas nepieciešamību apliecina praktizējošs veterinārārsts, veicot ierakstu dzīvnieka pasē vai vakcinācijas apliecībā;

2) šajā likumā noteiktas šķirnes suni, kuram atļauta astes apgriešana;

3) dzīvnieku, kura izcelsmes valsts normatīvajos aktos ir atļauts veikt attiecīgo izskatu pārveidojošo operāciju.

(2) Bez saskaņošanas ar Pārtikas un veterināro dienestu aizliegts dzīvnieku izmantot publiskos pasākumos, kas nav specializēti pasākumi ar dzīvnieka piedalīšanos, vai dāvināt dzīvnieku publiskā pasākumā bez apdāvināmās personas piekrišanas un bez saskaņošanas ar Pārtikas un veterināro dienestu.

(31.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.05.2010.)

5.pants. (1) Dzīvnieka īpašniekam ir Civillikumā noteiktā vara pār dzīvnieku, izņemot šajā likumā un citos normatīvajos aktos noteiktos gadījumus.

(2) Dzīvnieka īpašniekam ir šādi pienākumi:

1) rūpēties par dzīvnieka veselību, labturību un izmantošanu atbilstoši tā sugai, vecumam un fizioloģijai;

2) rūpēties par labvēlīgu sabiedrības attieksmi pret viņa īpašumā esošo dzīvnieku;

3) nodrošināt, lai dzīvnieks netraucētu un neapdraudētu cilvēkus vai citus dzīvniekus;

4) nepieļaut nekontrolētu dzīvnieka vairošanos;

5) nodrošināt dzīvnieka turēšanas apstākļu, aprīkojuma, barības un ūdens atbilstību tā fizioloģiskajām un etoloģiskajām vajadzībām, ņemot vērā attiecīgā dzīvnieka sugu, attīstības, adaptācijas un pieradināšanas pakāpi;

6) nepakļaut dzīvnieku sāpēm un ciešanām, kā arī novērst tā savainošanās iespējas;

7) ņemot vērā dzīvnieka fizioloģiskās un etoloģiskās vajadzības, nodrošināt dzīvniekam fizisko aktivitāti, bet dzīvniekam, kura pārvietošanās ir ierobežota, — pietiekamu turēšanas platību;

8) nekavējoties pēc šā likuma 9.pantā minēto iestāžu amatpersonu pieprasījuma atbilstoši to kompetencei uzrādīt dzīvnieku, tā turēšanas vietu, kā arī dzīvnieka pasi vai vakcinācijas apliecību un citus dokumentus, kas saistīti ar dzīvnieku;

9) nodrošināt sterilizēta kaķa apzīmēšanu, ja kaķis uzturas pilsētā vai lauku apdzīvotā vietā dzīvojamo māju tuvumā.

(3) Ja dzīvnieka īpašnieks nespēj pildīt šā panta otrajā daļā minētos pienākumus, dzīvnieku atsavina personai, kas spēj pildīt šos pienākumus, nodod dzīvnieku patversmei vai nogalina normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

(4) Šā panta otrajā daļā minētie pienākumi ir arī dzīvnieka turētājam, kuram īpašnieks uzticējis dzīvnieku vai kura valdījumā dzīvnieks nokļuvis citādā veidā.

(5) Tikai dzīvnieka īpašniekam ir tiesības dot atļauju dzīvnieka izmantošanai par donoru un — šajā likumā noteiktajos gadījumos — tā nogalināšanai, kā arī tikai dzīvnieka īpašniekam vai viņa pilnvarotai personai ir tiesības demonstrēt dzīvnieku publiskā izstādē.

(31.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.05.2010.)

5.¹ pants. (1) Suni par bīstamu atzīst Pārtikas un veterinārā dienesta izveidota suņa uzvedības izvērtēšanas komisija (turpmāk — komisija).

(2) Ja sāks suņa uzvedības izvērtēšanas process, suņa īpašnieks vai turētājs ievēro normatīvajos aktos par bīstama suņa turēšanu noteiktās prasības.

(31.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.05.2010.)

6.pants. Dzīvnieka īpašnieks nodrošina dzīvnieka reģistrēšanu un apzīmēšanu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Dzīvnieka identitāti apliecinošu dokumentu — dzīvnieka pasi vai vakcinācijas apliecību, kurā ierakstīts dzīvnieka identitātes numurs, — izsniedz un apliecina kompetentas iestādes pilnvarota persona.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.04.2005. likumu, kas stājas spēkā 19.05.2005.)

7.pants. Ievainotam vai slimam dzīvniekam sniedzama palīdzība, ja nepieciešams, pieaicinot praktizējošu veterinārārstu.

8.pants. (1) Bez pajumtes un īpašnieka aprūpes vai uzraudzības palicis dzīvnieks (izņemot sawaļas dzīvnieku) uzskatāms par klaiņojošu dzīvnieku. Par klaiņojošu dzīvnieku nav uzskatāms sterilizēts kaķis, kas uzturas pilsētā vai lauku apdzīvotā vietā dzīvojamo māju tuvumā.

(2) Jebkura persona par klaiņojošu vai bezpalīdzīgā stāvoklī nonākušu dzīvnieku nekavējoties paziņo vietējās pašvaldības institūcijai.

(3) Saskaņā ar pašvaldības saistošajiem noteikumiem un normatīvajiem aktiem, kas reglamentē dzīvnieku labturības jomu, vietējā pašvaldība organizē klaiņojošu vai bezpalīdzīgā stāvoklī nonākušu dzīvnieku izķeršanu un, ja nepieciešams, nogalināšanu.

(4) Saskaņā ar pašvaldības saistošajiem noteikumiem vietējā pašvaldība var atļaut pilsētā vai lauku apdzīvotā vietā dzīvojamo māju tuvumā turēt sterilizētu bezsaimnieka kaķi, ja tiek nodrošināta tā labturība un apzīmēšana.

(5) Latvijas Veterinārārstu biedrība apmāca klaiņojošu suņu un kaķu ķērājus, izsniedz un anulē dzīvnieku ķērāja apliecību un reģistrē apmācītos dzīvnieku ķērājus.

(6) Pildot šā panta piektajā daļā minētos valsts pārvaldes uzdevumus, tai skaitā izdodot attiecīgus administratīvos aktus, Latvijas Veterinārārstu biedrība atrodas Zemkopības ministrijas funkcionālā pakļautībā.

(7) Šā panta piektajā daļā minēto uzdevumu izpildei pieņemtā Latvijas Veterinārārstu biedrības lēmuma apstrīdēšana vai pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

(31.03.2010. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.03.2012. likumu, kas stājas spēkā 15.04.2012.)

9.pants. (1) Šā likuma prasību ievērošanu uzrauga un kontrolē:

1) Zemkopības ministrijas padotībā esošās iestādes:

a) Pārtikas un veterinārais dienests — attiecībā uz nebrīvē audzētu dzīvnieku aizsardzību un labturību un izmēģinājumu dzīvnieku aizsardzību, kā arī uz dzīvnieku importa, eksporta un tranzītpārvadājumu kontroli normatīvajos aktos noteiktajos valsts robežkontroles punktos atbilstoši savai kompetencei, bet attiecībā uz mājas (istabas) dzīvnieku labturību — tikai valsts veterinārās uzraudzības objektos un gadījumos, kad ir aizdomas vai sūdzības par normatīvo aktu pārkāpumiem,

b) Valsts meža dienests — attiecībā uz medījamo sawaļas sugu dzīvnieku aizsardzību;

2) Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas padotībā esošās iestādes — attiecībā uz sawaļā dzīvojošo nemedījamo sawaļas sugu dzīvnieku aizsardzību un uz īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo sawaļas sugu dzīvnieku aizsardzību saskaņā ar dabas aizsardzības normatīvajiem aktiem.

(2) Šā panta pirmajā daļā minētās institūcijas šā likuma prasību ievērošanas uzraudzībā var iesaistīt sabiedriskās dzīvnieku aizsardzības organizācijas.

(3) Pārtikas un veterinārais dienests uzrauga un kontrolē Eiropas Savienības tieši piemērojamo tiesību aktu izpildi dzīvnieku labturības un aizsardzības jomā, kā arī sniedz Eiropas Savienības institūciju pieprasīto informāciju.

(4) Kompetentā iestāde par dzīvnieku aizsardzību pārvadāšanas un ar to saistīto darbību laikā ir Pārtikas un veterinārais dienests saskaņā ar Padomes 2004.gada 22.decembra regulu (EK) Nr. 1/2005 par dzīvnieku aizsardzību pārvadāšanas un saistīto darbību laikā un grozījumiem direktīvās 64/432/EEK un 93/119/EK un regulā (EK) Nr. 1255/97.

(5) Kompetentā iestāde par dzīvnieku veselības prasībām attiecībā uz cirka dzīvnieku pārvietošanu ir Pārtikas un veterinārais dienests saskaņā ar Komisijas 2005.gada 21.oktobra regulu (EK) Nr. 1739/2005, ar kuru nosaka dzīvnieku veselības prasības attiecībā uz cirka dzīvnieku pārvietošanu starp dalībvalstīm.

(6) Valsts ieņēmumu dienesta muitas iestādes atbilstoši kompetencei nodrošina šajā likumā minēto prasību izpildes uzraudzību un kontroli attiecībā uz šā likuma 35.¹ pantā noteikto roņu mazuļu ādu un ādas izstrādājumu importēšanu.

(7) Zemkopības ministrija apmācību lauksaimniecības dzīvnieku labturības jautājumos Valsts pārvaldes iekārtas likumā noteiktajā kārtībā var deleģēt ar līgumu privāto vai publisko tiesību subjektam, kurš par šo apmācību izdod administratīvo aktu. Privāto vai publisko tiesību subjekta izdotos administratīvos aktus var apstrīdēt Pārtikas un veterinārajā dienestā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.12.2001., 08.07.2003., 14.04.2005., 19.12.2006., 20.12.2007., 31.03.2010., 16.12.2010. un 08.03.2012. likumu, kas stājas spēkā 15.04.2012.)

10.pants. Ministru kabinets nosaka:

1) lauksaimniecības dzīvnieku turēšanas un izmantošanas kārtību un nosaka labturības prasības katras lauksaimniecības dzīvnieku sugas turēšanai un izmantošanai, prasības kaušanai paredzēto lauksaimniecības dzīvnieku aizsardzībai, kā arī lauksaimniecības dzīvnieka turētāja tiesības un pienākumus;

2) labturības prasības mājas (istabas) dzīvnieku turēšanai, tirdzniecībai un demonstrēšanai publiskās izstādēs, suņa apmācībai un mājas (istabas) dzīvnieka īpašnieka un turētāja tiesības un pienākumus;

3) labturības prasības sporta, darba un atrakciju dzīvnieku turēšanai, apmācībai un izmantošanai sacensībām, darbam vai atrakcijām;

4) izmēģinājumu dzīvnieku aizsardzības jomā:

a) izmēģinājumu dzīvnieku audzētāju, piegādātāju un lietotāju reģistrācijas un tās anulēšanas kārtību,

b) prasības izmēģinājumu dzīvnieku audzētājiem, piegādātājiem un lietotājiem,

c) kārtību, kādā par izmēģinājuma projektu atbildīgajai personai izsniedz un anulē atļauju,

d) kārtību, kādā izsniedz, groza, atjauno un anulē izmēģinājuma projekta atļauju,

e) labturības prasības izmēģinājumu dzīvnieka iegūšanai, apzīmēšanai, audzēšanai, turēšanai, kopšanai,

- piegādei un izmantošanai,
- f) to dzīvnieku sarakstu, kurus audzē izmantošanai procedūrās,
- g) izmēģinājuma projektu izvērtēšanas kārtību,
- h) prasības telpām, iekārtām, inventāram, aprīkojumam,
- i) prasības audzētāju, piegādātāju un lietotāju darbiniekiem,
- j) prasības labturības struktūrai un struktūras uzdevumus,
- k) izmēģinājumu dzīvnieku nogalināšanas metodes,
- l) kārtību, kādā iesniedzami dokumenti izmēģinājuma projekta atļaujas saņemšanai,
- m) prasības procedūru smaguma klasifikācijai,
- n) prasības atkārtotai izmēģinājumu dzīvnieku izmantošanai procedūrā,
- o) informācijas reģistrēšanas, apkopošanas un pārskatu iesniegšanas, kā arī dokumentācijas glabāšanas kārtību;
- 5) kārtību, kādā notiek dzīvnieku populācijas atjaunošana (reintrodukcija) dabā un Latvijas dabai neraksturīgo savaļas sugu dzīvnieku ieviešana (introdukcija);
- 6) *(izslēgts ar 06.12.2001. likumu);*
- 7) dzīvnieku labturības prasības dzīvnieku patversmēs un dzīvnieku viesnīcās, kā arī dzīvnieku veterinārmedicīniskās aprūpes iestādēs;
- 8) dzīvnieku pārvadāšanas kārtību, labturības prasības dzīvnieku pārvadāšanai transportlīdzeklī, kā arī kārtību, kādā izsniedz un reģistrē dzīvnieku pārvadātāja atļauju un atļauju transportlīdzeklim dzīvnieku pārvadāšanai;
- 9) *(izslēgts ar 08.03.2012. likumu);*
- 10) kārtību un prasības tādu savaļas dzīvnieku turēšanai iežogotās platībās (brīžu dārzos, savaļas putnu fermās, kažokzvēru fermās u.c.), kuri izmantojami dzīvnieku izcelsmes produktu ieguvei vai sugas selekcijas nolūkos;
- 11) kritērijus un kārtību, kādā suni atzīst par bīstamu, nosaka turpmāko rīcību ar to un prasības bīstama suņa turēšanai;
- 12) kārtību, kādā dzīvnieku nodod dzīvnieku patversmē vai dzīvnieku viesnīcā;
- 13) valsts nodevas apmēru un samaksas kārtību par cirka dzīvnieka, dresūras dzīvnieka, cirka un dresūras numura viesizrāžu vietas reģistrāciju;
- 14) valsts nodevas apmēru un samaksas kārtību par tāda suņa reģistrāciju, kurš apmācīts uzbrukt cilvēkam;
- 15) valsts nodevas apmēru un samaksas kārtību par izmēģinājuma projekta atļaujas izsniegšanu dzīvnieka izmantošanai procedūrās;
- 16) valsts nodevas apmēru un samaksas kārtību par dzīvnieka pārvadātāja apliecības izsniegšanu;
- 17) valsts nodevas apmēru un samaksas kārtību par atļaujas izsniegšanu transportlīdzeklim dzīvnieku pārvadāšanai;
- 18) valsts nodevas apmēru un samaksas kārtību par savaļas sugu dzīvnieku turēšanas vietas reģistrāciju;
- 19) *(izslēgts ar 08.03.2012. likumu);*

20) prasības klaiņojošu suņu un kaķu izķeršanai, dzīvnieku ķērāja pienākumus, apmācības programmu, apmācības un reģistrācijas kārtību, samaksu par dzīvnieku ķērāja apmācību un apliecības izgatavošanu un izsniegšanu, kā arī dzīvnieku ķērāja apliecību izsniegšanas un anulēšanas kārtību;

21) prasības sawaļas sugu dzīvnieku turēšanai zooloģiskajā dārzā un prasības zooloģiskā dārza izveidošanai un reģistrācijai;

22) sawaļas sugu dzīvnieku turēšanas vietu reģistrācijas kārtību;

23) kārtību, kādā veicama apmācība dzīvnieku labturības jautājumos, apmācības programmu, kārtību, kādā izsniedzams un anulējams apliecinājums par veikto apmācību, kā arī apmācīto personu reģistrācijas kārtību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.12.2001., 06.02.2003., 08.07.2003., 14.04.2005., 19.12.2006., 31.03.2010., 08.03.2012. un 15.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 13.07.2017. Grozījums par 15. punkta izslēgšanu un 24. punkts stājas spēkā 01.01.2018. un iekļauts likuma redakcijā uz 01.01.2018. Sk. Pārejas noteikumu 18. un 19. punktu)

11.pants. (1) Dzīvnieku aizsardzības un labturības konsultatīvā padome ir konsultatīva institūcija, kas izglīto sabiedrību un dod ieteikumus valsts pārvaldes iestādēm un pašvaldībām dzīvnieku aizsardzības un labturības jomā. Lai veicinātu sabiedrības līdzdalību dzīvnieku aizsardzības un labturības jautājumu risināšanā, šīs padomes sastāvā ir valsts pārvaldes iestāžu un zinātnisko institūciju, kā arī biedrību un nodibinājumu pārstāvji. Ievērojot proporcionalitātes principu, padomes sastāvā iekļauj pārstāvjus no biedrībām un nodibinājumiem, kas darbojas dzīvnieku aizsardzības un labturības jomā, kā arī apvieno lauksaimniecības dzīvnieku audzētājus.

(2) Ministru kabinets apstiprina Dzīvnieku aizsardzības un labturības konsultatīvās padomes nolikumu.

(3) Dzīvnieku aizsardzības un labturības konsultatīvās padomes sastāvu apstiprina zemkopības ministrs.
(12.06.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.07.2014.)

12.pants. (1) Par šā likuma pārkāpumiem personas saucamas pie likumā noteiktās atbildības.

(2) Personu saukšana pie administratīvās vai kriminālās atbildības neatbrīvo šo personu no pienākuma atbildināt likuma pārkāpumu rezultātā nodarītos zaudējumus.

(3) Ja dzīvnieka īpašnieks veic vai pieļauj šā likuma 4.pantā minētās darbības vai neveic 5.panta otrajā daļā minētās darbības, 9.panta pirmajā daļā minēto iestāžu amatpersonas savas kompetences ietvaros var dzīvnieku konfiscēt likumā noteiktajā kārtībā.

II nodaļa Lauksaimniecības dzīvnieku aizsardzība

13.pants. Sawaļas sugas dzīvnieku turēt ierobežotā platībā dzīvnieku izcelsmes produktu ieguvei vai citos lauksaimnieciskos nolūkos atļauts normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

(31.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.05.2010.)

14.pants. Ja lauksaimniecības dzīvnieks ir slims vai guvis traumu, dzīvnieka īpašnieks vai turētājs nekavējoties nodrošina tam nepieciešamo aprūpi un pieaicina praktizējošu veterinārārstu ārstnieciskās palīdzības sniegšanai.

(31.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.05.2010.)

15.pants. *(Izslēgts ar 31.03.2010. likumu, kas stājas spēkā 04.05.2010.)*

III nodaļa Mājas (istabas) dzīvnieku aizsardzība

16.pants. *(Izslēgts ar 31.03.2010. likumu, kas stājas spēkā 04.05.2010.)*

17.pants. Mājas (istabas) dzīvnieku aizliegts:

1) izmantot darbam par vīlcējspēku (izņemot suņus speciālā aizjūgā);

2) audzēt un izmantot pārtikas un kažokādu ieguvei.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 13.07.2017.)

18.pants. Aizliegts izdarīt ķirurģiskas operācijas mājas (istabas) dzīvniekam, lai pārveidotu tā ārējo izskatu vai citos neārstnieciskos nolūkos, izņemot gadījumus, kad operāciju noteicis praktizējošs veterinārārsts. Praktizējošam veterinārārstam atļauts šā likuma 18.¹ pantā noteikto šķirņu suņiem izdarīt astes apgriešanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.03.2010. likumu, kas stājas spēkā 04.05.2010. Sk. Pārejas noteikumu 9.punktu)

18.¹ pants. Praktizējošam veterinārārstam atļauts izdarīt astes apgriešanu šādu šķirņu suņiem:

1) asspalvainais foksterjers;

2) gludspalvainais foksterjers;

3) krievu medību spaniels;

4) vācu asspalvainais putnusuns;

5) vācu īsspalvainais putnusuns;

6) vācu medību terjers;

7) Velsas terjers.

(31.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.05.2010. Pants stājas spēkā 06.07.2010. Sk. Pārejas noteikumu 9.punktu)

IV nodaļa **Sporta, darba un atrakciju dzīvnieku aizsardzība un labturība**

(Nodaļas nosaukums 31.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.05.2010.)

19.pants. Dzīvnieku sacensību organizētājs atbilstoši normatīvajiem aktiem par kārtību, kādā organizējamās dzīvnieku sacensības, tirgi, izsoles, izstādes un citi pasākumi ar dzīvnieku piedalīšanos, informē attiecīgo Pārtikas un veterinārā dienesta teritoriālo struktūrvienību par sacensību norises vietu un laiku.

(31.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.05.2010.)

20.pants. *(Izslēgts ar 31.03.2010. likumu, kas stājas spēkā 04.05.2010.)*

21.pants. Aizliegts dzīvniekam ievadīt zāļu līdzekļus (dopingu), kas ietekmē tā dabiskās spējas.

(31.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.05.2010.)

22.pants. Sporta, darba vai atrakciju dzīvnieku izvēlas atbilstoši izmantošanas veidam, izmantošanas apstākļiem un paredzēto funkciju veikšanai.

(31.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.05.2010.)

23. pants. Persona drīkst izmantot sporta, darba vai atrakciju dzīvnieku, ja tā pārzina un ievēro attiecīgās dzīvnieku sugas turēšanu, apmācību un izmantošanu atbilstoši normatīvajiem aktiem par labturības prasībām sporta, darba un atrakciju dzīvnieku turēšanai, apmācībai un izmantošanai sacensībās, darbā vai atrakcijās.

(15.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 13.07.2017.)

V nodaļa Izmēģinājumu dzīvnieku aizsardzība

(Nodaļas nosaukums 31.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.05.2010.)

23.¹ pants. Izmēģinājumu dzīvnieka lietotājs procedūras vietā vienmēr, kad vien iespējams, izmanto zinātniski apmierinošu metodi vai testēšanas stratēģiju, kas nav saistīta ar dzīvu dzīvnieku izmantošanu.

(15.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 13.07.2017.)

23.² pants. Izmēģinājumu dzīvnieka audzētājs, piegādātājs un lietotājs pilnveido dzīvnieku audzēšanas, turēšanas, kopšanas un procedūrās izmantojamās metodes, lai likvidētu vai līdz minimumam samazinātu jebkuras iespējamās sāpes, ciešanas, diskomfortu vai ilgstošu kaitējumu dzīvniekiem.

(15.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 13.07.2017.)

24.pants. Procedūrās aizliegts izmantot:

1) dzīvniekus, ja pastāv cita zinātniska metode vai testēšanas stratēģija, kas nav saistīta ar dzīvu dzīvnieku izmantošanu;

2) dzīvus dzīvniekus, ja vajadzīgo rezultātu iegūšanai Eiropas Savienībā zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzības jomā ir atzīta cita zinātniska metode vai testēšanas stratēģija un normatīvajos aktos zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzības jomā, ar kuriem aizliedz noteiktus metožu veidus, nav noteikts citādi;

3) dzīvniekus, kas pieder pie apdraudētajām sugām, kuras minētas 1973.gada Vašingtonas konvencijā par starptautisko tirdzniecību ar apdraudētajām savaļas dzīvnieku un augu sugām un Padomes 1996.gada 9.decembra regulas (EK) Nr. 338/97 par savaļas dzīvnieku un augu sugu aizsardzību, reglamentējot to tirdzniecību, A pielikumā;

4) dzīvniekus, kas sagūstīti savaļā;

5) primātus, kas nav cilvēkveidīgie primāti;

6) klaiņojošus un mājas (istabas) dzīvniekus.

(08.03.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 13.07.2017.)

24.¹ pants. Pārtikas un veterinārais dienests atbilstoši Ministru kabineta noteiktajām prasībām var atļaut izmantot procedūrās savaļā sagūstītos dzīvniekus, primātus, kas nav cilvēkveidīgie primāti, un apdraudēto dzīvnieku sugu dzīvniekus.

(08.03.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.04.2012. Pants stājas spēkā 01.01.2013. Sk. Pārejas noteikumu 15.punktu)

24.² pants. Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā savaļā sagūstītos dzīvniekus, primātus, kas nav cilvēkveidīgie primāti, un apdraudēto dzīvnieku sugu dzīvniekus izmanto procedūrās.

(08.03.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.04.2012.)

25.pants. Izmēģinājumu dzīvnieku atļauts izmantot procedūrās, ja to mērķis ir:

1) pamatpētījumi;

2) praktiskie vai lietišķie pētījumi, kuru nolūks ir:

a) nepieļaut, novērst, diagnosticēt vai ārstēt cilvēku un dzīvnieku vai augu slimības, veselības traucējumus vai citas anomālijas vai to izraisīto ietekmi,

b) novērtēt, noteikt, regulēt vai mainīt cilvēka, dzīvnieku vai augu fizioloģisko stāvokli,

c) nodrošināt dzīvnieku labturību un uzlabot lauksaimniecības dzīvnieku turēšanas apstākļus;

3) zāļu, pārtikas, barības un citu vielu vai produktu izstrāde, ražošana vai kvalitātes, efektivitātes un drošības pārbaude šā panta 2. punktā minētajos nolūkos;

4) dabiskās vides aizsardzība cilvēka vai dzīvnieku veselības vai labklājības interesēs;

5) pētījumi, kuru nolūks ir saglabāt dzīvnieku sugu;

6) augstākā izglītība vai apmācība, kuras nolūks ir iegūt, uzturēt vai uzlabot arodprasmes;

7) tiesu medicīniskā ekspertīze.

(08.03.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 13.07.2017.)

26.pants. Izmēģinājumu dzīvnieka izmantošanai zinātniskos, eksperimentālos vai izglītošanas nolūkos izraugāma tāda procedūra, kurā:

1) izmanto minimālu dzīvnieku skaitu;

2) iesaista izmēģinājumu dzīvniekus ar zemāko spēju just sāpes, ciešanas, diskomfortu vai ilgstošu kaitējumu;

3) rada izmēģinājumu dzīvniekam vismazākās iespējamās sāpes, ciešanas, diskomfortu vai ilgstošu kaitējumu;

4) ir vislielākā iespēja nodrošināt apmierinošus rezultātus.

(08.03.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.04.2012.)

26.¹ pants. (1) Dzīvnieka izmantošanai procedūrās ir nepieciešama Pārtikas un veterinārā dienesta izdota izmēģinājuma projekta atļauja un atļauja par izmēģinājuma projektu atbildīgajai personai.

(2) Papildus šā panta pirmajā daļā noteiktajam procedūrās atļauts izmantot dzīvniekus, kas mīt sawalā, ja ir saņemta Valsts meža dienesta atļauja medījamo sawaļas sugu dzīvnieku izmantošanai procedūrā vai Dabas aizsardzības pārvaldes atļauja nemedījamo sawaļas sugu dzīvnieku izmantošanai procedūrā.

(3) Izmēģinājuma projekta atļauju Pārtikas un veterinārais dienests izdod 40 darbdienu laikā pēc tam, kad saņemti visi nepieciešamie dokumenti, kuri sagatavoti atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām un kuros pilnīgi ietverta ar normatīvajiem aktiem pieprasītā informācija. Atļaujas izsniegšanas termiņu var pagarināt vienu reizi uz laiku līdz 15 darbdienu, ja tas pamatots ar izmēģinājuma projekta sarežģītību vai daudzdisciplināro būtību.

(4) *(Daļa stājas spēkā 01.01.2018. un iekļauta likuma redakcijā uz 01.01.2018. Sk. Pārejas noteikumu 19. punktu)*

(5) Maksas apmēru un samaksas kārtību par izmēģinājuma projekta atļaujas izsniegšanu, grozīšanu un atjaunošanu, kā arī maksas apmēru un samaksas kārtību par izmēģinājuma projekta izvērtēšanā nepieciešamo ekspertu (pētnieku) piesaisti nosaka Ministru kabinets.

(08.03.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 13.07.2017. Ceturtā daļa stājas spēkā 01.01.2018. un iekļauta likuma redakcijā uz 01.01.2018. Sk. Pārejas noteikumu 19. punktu)

26.² pants. Valsts zinātniskais institūts "Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts "BIOR"":

1) informē Eiropas Komisiju par laboratorijām, kas spēj nodrošināt atbilstības novērtēšanu (validāciju), izmantojot alternatīvas pieejas metodes, kuras nav saistītas ar dzīvnieku izmantošanu vai kurās izmanto mazāk dzīvnieku, vai kuras saistītas ar mazāk sāpīgām procedūrām;

2) konsultē ieinteresētās personas par atbilstības novērtēšanai (validācijai) ieteiktās alternatīvās pieejas atbilstību un piemērotību.

(08.03.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.06.2014. likumu, kas stājas spēkā 11.07.2014.)

26.³ pants. (1) Valsts zinātniskais institūts "Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts "BIOR"" izveido zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzības komiteju un koordinē tās darbību. Zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzības komitejā iekļauj zinātnisko institūciju, kā arī biedrību un nodibinājumu pārstāvjus, kas darbojas dzīvnieku aizsardzības un labturības jomā.

(2) Ministru kabinets apstiprina zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzības komitejas nolikumu.
(12.06.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.07.2014.)

26.⁴ pants. Zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzības komiteja:

1) konsultē kompetentās iestādes un dzīvnieku labturības struktūras, kas saistītas ar izmēģinājumu dzīvnieku iegūšanu, audzēšanu, izmitināšanu, kopšanu un izmantošanu procedūrās, un nodrošina paraugprakses apmaiņu;

2) apmainās ar informāciju ar citu Eiropas Savienības dalībvalstu kompetentajām institūcijām par izmēģinājumu dzīvnieku labturības struktūru darbību un izmēģinājumu projektu izvērtēšanu, kā arī dalās paraugprakses pieredzē ar Eiropas Savienības dalībvalstīm.

(12.06.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.07.2014.)

VI nodaļa Savaļas dzīvnieku aizsardzība

27.pants. Savaļas abiniekus, rāpuļus, putnus un zīdītājus aizliegts sagūstīt un turēt nebrīvē, izņemot šajā likumā un dabas aizsardzību un medības reglamentējošos normatīvajos aktos noteiktos gadījumus.

(31.03.2010. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 13.07.2017.)

27.¹ pants. Savaļas sugas dzīvnieku (gan sawaļā iegūtu, gan nebrīvē audzētu) aizliegts apmācīt un izmantot kā atrakciju dzīvnieku un to izrādīt publiski kā atrakciju dzīvnieku.

(15.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 13.07.2017.)

28.pants.

(Izslēgts ar 06.12.2001. likumu, kas stājas spēkā 05.01.2002.)

29.pants. Pieradinātu un dzīvei sawaļā nepielāgotu sawaļas dzīvnieku aizliegts izlaist brīvā dabā.

30.pants.

(Izslēgts ar 06.12.2001. likumu, kas stājas spēkā 05.01.2002.)

31.pants. Zooloģiskajam dārzam ir pienākums radīt katrai dzīvnieku sugai tās dabiskajai videi tuvinātus apstākļus un nodrošināt dzīvnieka fizioloģisko un zoopsiholoģisko vajadzību apmierināšanu, kā arī sniegt apmeklētājiem informāciju par publikas apskatei izstādītajām sugām un to dabisko dzīves vidi.

(08.03.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.04.2012.)

32.pants. (1) Dabas aizsardzības pārvalde izsniedz zooloģiskā dārza izveidošanas atļauju.

(2) Šā likuma 3.¹ panta pirmajā daļā minēto dzīvnieku īpašnieks (turētājs) sawaļas sugas dzīvnieku turēšanas vietu piesaka reģistrācijai Pārtikas un veterinārajā dienestā Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.12.2001., 08.07.2003. un 31.03.2010. likumu, kas stājas spēkā 04.05.2010.)

33.pants. Savaļas sugas dzīvnieku īpašniekam (turētājam) nepieciešams normatīvajos aktos paredzēts dokuments par katra dzīvnieka izcelsmi (likumīgu iegūšanu).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.03.2010. likumu, kas stājas spēkā 04.05.2010.)

34.pants. Savaļas sugas dzīvnieku īpašnieka (turētāja) pienākums ir radīt katras sugas dzīvniekiem to dabiskajai videi tuvinātus apstākļus un nodrošināt katras sugas dzīvnieku fizioloģisko un zoopsiholoģisko vajadzību apmierināšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.03.2010. likumu, kas stājas spēkā 04.05.2010.)

35.pants. Savaļas dzīvnieku ievēd valstī un izved no valsts saskaņā ar attiecīgu normatīvo aktu prasībām.
(06.12.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 05.01.2002.)

35.¹ pants. Lai nodrošinātu Grenlandes roņu *Phoca groenlandica* balto pūkaino mazuļu un zilmuguras roņu *Cystophora cristata* mazuļu starptautisku aizsardzību, aizliegts komerciālos nolūkos importēt to jēlādas, miecētas vai apdarinātas (arī dažādā veidā komplektētas) kažokādas, kā arī kažokādu izstrādājumus.

(20.12.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 18.01.2008.)

VII nodaļa

Dzīvnieku aizsardzība, tos pārvadājot

36.pants. (1) Dzīvnieku pārvadā piemērotos transportlīdzekļos, nodrošinot tā veselībai nekaitīgus apstākļus.

(2) Ja nepieciešams, pirms pārvadāšanas vai pārvadāšanas laikā dzīvniekam drīkst ievadīt nomierinošus zāļu līdzekļus, ievērojot praktizējoša veterinārārsta norādījumus.

(3) *(Izslēgta ar 31.03.2010. likumu)*

(4) *(Izslēgta ar 31.03.2010. likumu)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.12.2001., 14.04.2005. un 31.03.2010. likumu, kas stājas spēkā 04.05.2010.)

37.pants. Dzīvnieka īpašnieks vai tā pilnvarota persona atbild par šā likuma prasību ievērošanu dzīvnieka pārvadāšanas laikā.

38.pants. (1) Pārvadājamā dzīvnieka muitas kontrole veicama ārpus kārtas.

(2) Aizkavēt dzīvnieka pārvadāšanu ir pieļaujams tikai dzīvnieka labā vai gadījumos, kad radušās aizdomas par dzīvnieka saslimšanu ar infekcijas slimību.

VIII nodaļa

Dzīvnieku patversmes un dzīvnieku viesnīcas

39.pants. Vietējās pašvaldības izveido un uztur dzīvnieku patversmes, izķer, izmitina un aprūpē izķertos un atsavinātos mājas (istabas) dzīvniekus, kā arī izmitina un aprūpē bezpalīdzīgā stāvoklī nonākušus savaļas dzīvniekus vai slēdz līgumu ar fizisko vai juridisko personu par šādu dzīvnieku izķeršanu, izmitināšanu, uzturēšanu un aprūpi.

(31.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.05.2010.)

40.pants. Patversmē nedrīkst pieļaut dzīvnieku vairošanos.

41.pants. (1) Patversme drīkst atdot dzīvnieku personai, kas sasniegusi 18 gadu vecumu un apņemas nodrošināt attiecīgā dzīvnieka labturību.

(2) Patversme nodrošina dzīvnieka sterilizāciju, ja 14 dienu laikā nav izdevies atrast tā īpašnieku vai turētāju.

(3) Informāciju par dzīvnieka nākamo īpašnieku patversme saglabā ne mazāk par vienu gadu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.03.2010. likumu, kas stājas spēkā 04.05.2010.)

42.pants. Patversme sniedz dzīvnieka nākamajam īpašniekam informāciju par dzīvnieka uzvedības un kopšanas īpatnībām.

43.pants. Dzīvnieka īpašnieks var uz noteiktu laiku dzīvnieku atstāt dzīvnieku viesnīcas aprūpē.

IX nodaļa Dzīvnieku nogalināšana

44.pants. Dzīvnieku aizliegts nogalināt. Aizliegums neattiecas uz:

- 1) lauksaimniecības dzīvniekiem;
- 2) dzīvnieka eitanāziju;
- 3) medībām;
- 4) zveju;
- 5) bezmugurkaulniekiem, ciktāl citos likumos nav noteikts citādi, kā arī uz dezinfekciju un peļveidīgo grauzēju deratizāciju;
- 6) gadījumiem, kad dzīvnieks, uzbrūkot cilvēkam, apdraud viņa veselību vai dzīvību;
- 7) gadījumiem, kad dzīvnieka nogalināšana paredzēta infekcijas slimību vai invazīvo sugu apkarošanas programmā;
- 8) izmēģinājumu dzīvnieku nogalināšanu, ja to paredz izmēģinājuma mērķis;
- 9) kurmju ķeršanu ar mehāniskām lamatām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.04.2005., 31.03.2010. un 12.06.2014. likumu, kas stājas spēkā 11.07.2014.)

45.pants. Dzīvnieku atļauts nogalināt tikai ar dzīvnieka īpašnieka atļauju (eitanāzijas gadījumā — ar rakstveida atļauju), izņemot šā likuma 5.panta trešajā daļā un 44.panta 5., 6. un 7.punktā noteiktos gadījumus.

(31.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.05.2010.)

46.pants. Dzīvnieka nogalināšanai izraugāms veids, kas dzīvniekam rada vismazāk ciešanu.

47.pants. Lauksaimniecības dzīvnieku drīkst nokaut, ja:

- 1) tas audzēts cilvēka uzturam paredzētas dzīvnieku izcelsmes pārtikas produkcijas un rūpniecības izejvielu ieguvei;
- 2) dzīvnieka turēšana tā neproduktivitātes dēļ kļuvusi ekonomiski neizdevīga;
- 3) dzīvniekam draud bojāeja slimības vai traumas dēļ;
- 4) tas paredzēts infekcijas slimību apkarošanas programmā.

48.pants. (1) Lauksaimniecības dzīvnieku atļauts nokaut, izmantojot pirmskaušanas apdullināšanu, izņemot ierobežotās platībās turētu sawaļas sugas dzīvnieku un brīvās turēšanas sistēmā turētu gaļas šķirnes liellopu.

(2) Lauksaimniecības dzīvnieku, izmantojot pēckaušanas apdullināšanu, atļauts nokaut kautuvē saskaņā ar

reliģisko kopienu tradicionālajām gaļas ieguves metodēm un normatīvajiem aktiem par labturības prasībām kaušanai paredzēto lauksaimniecības dzīvnieku aizsardzībai.

(3) Lauksaimniecības dzīvnieku atļauts nokaut bez apdullināšanas galējas nepieciešamības gadījumā, kā arī gadījumā, kad slimības vai traumas dēļ iespējama dzīvnieka nobeigšanās.

(17.09.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 14.10.2009.)

49.pants. Grūsna lauksaimniecības dzīvnieka tīša nokaušana ir aizliegta, izņemot praktizējoša veterinārārsta noteiktos gadījumus.

50.pants. Dzīvnieka eitanāziju atļauts veikt, ja:

- 1) dzīvnieks ir neārstējami slims vai tam novecošanas procesā radušās neatgriezeniskas izmaiņas, kas dzīvniekam sagādā ciešanas;
- 2) dzīvnieks savas agresivitātes dēļ kļuvis bīstams cilvēkiem vai citiem dzīvniekiem;
- 3) īpašnieks nespēj pildīt šā likuma 5.panta otrajā daļā minētos pienākumus un saskaņā ar šā likuma 5.panta trešo daļu nav spējis atsavināt dzīvnieku citai personai;
- 4) tas paredzēts infekcijas slimību apkarošanas programmā;
- 5) kļaidojošam dzīvniekam 14 dienu laikā nav atrasts tā iepriekšējais īpašnieks vai jauns turētājs;
- 6) kļaidojošs dzīvnieks ir atrasts smagā traumatiskā stāvoklī;
- 7) 30 dienu laikā pēc tam, kad stājies spēkā lēmums par dzīvnieka konfiskāciju, neizdodas atrast tam jaunu īpašnieku;
- 8) spēkā stājies lēmums par suņa eitanāziju saskaņā ar normatīvajiem aktiem par kritērijiem un kārtību, kādā suns atzīstams par bīstamu un nosakāma rīcība ar to.

(31.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.05.2010.)

51.pants. Dzīvnieka eitanāziju izdara praktizējošs veterinārārsts.

52.pants. (1) Eitanāzijai izmanto zāļu līdzekļus, kuri izraisa tūlītēju un neatgriezenisku samaņas zudumu un nāvi.

(2) Pēc eitanāzijas praktizējošam veterinārārstam jāpārliedzinās, ka iestājusies dzīvnieka bioloģiskā nāve.

Pārejas noteikumi

1. Personas, kuru īpašumā šā likuma spēkā stāšanās brīdī ir 16.pantā minētie dzīvnieki, nedrīkst pieļaut šo dzīvnieku vairošanos un līdz 2000.gada 1.jūlijam nodrošina dzīvnieku turēšanu savas dzīvnieku kolekcijās, bet, ja tas nav iespējams, — eitanāziju.

2. Ministru kabinets līdz 2006.gada 1.janvārim izdod noteikumus, kas reglamentē:

- 1) labturības prasības sporta, darba un atrakciju dzīvnieku turēšanai, apmācībai un izmantošanai sacensībām, darbam vai atrakcijām;
- 2) labturības prasības dzīvnieku patversmēs un dzīvnieku viesnīcās un kārtību, kādā dzīvnieku nodod dzīvnieku patversmē vai dzīvnieku viesnīcā;
- 3) kritērijus un kārtību, kādā suni atzīst par bīstamu, nosaka turpmāko rīcību ar to un prasības bīstama suņa turēšanai;

4) labturības prasības mājas (istabas) dzīvnieku turēšanai, tirdzniecībai un demonstrēšanai publiskās izstādēs, suņa apmācībai un mājas (istabas) dzīvnieka īpašnieka un turētāja tiesības un pienākumus.

(14.04.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 19.05.2005.)

3. Ministru kabinets līdz 2003.gada 1.jūlijam:

1) apstiprina prasības mājas (istabas) dzīvnieku turēšanai, testēšanai, apmācībai, tirdzniecībai un demonstrēšanai publiskās izstādēs, prasības bīstama suņa turēšanai, kā arī mājas (istabas) dzīvnieka īpašnieka un turētāja tiesības un pienākumus;

2) apstiprina Dzīvnieku aizsardzības ētikas padomes nolikumu, nosakot tās funkcijas un darbību.

(06.02.2003. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.03.2003.)

4. Likuma 8.panta trešā daļa un grozījumi 39.pantā attiecībā uz vietējo pašvaldību uzdevumiem dzīvnieku aizsardzībā stājas spēkā 2006.gada 1.janvārī.

(14.04.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 19.05.2005.)

5. Ministru kabinets līdz 2010.gada 31.decembrim izdod šā likuma 10.panta 4., 5., 15., 18., 19., 20., 21. un 22.punktā minētos noteikumus.

(31.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.05.2010.)

6. Līdz šā likuma 10.panta 4., 5., 15., 18., 20., 21. un 22.punktā minēto Ministru kabineta noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2010.gada 31.decembrim piemērojami šādi Ministru kabineta noteikumi, ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu:

1) Ministru kabineta 2001.gada 23.janvāra noteikumi Nr.34 "Nemedājamo sugu indivīdu iegūšanas, Latvijas dabai neraksturīgo sawaļas dzīvnieku ieviešanas (introdukcijas), kā arī dzīvnieku populācijas atjaunošanas dabā (reintrodukcijas) atļauju izsniegšanas kārtība";

2) Ministru kabineta 2001.gada 8.maija noteikumi Nr.185 "Noteikumi par prasībām sawaļas dzīvnieku turēšanai nebrīvī un sawaļas dzīvnieku kolekciju izveidošanai";

3) Ministru kabineta 2001.gada 23.oktobra noteikumi Nr.450 "Eksperimentos un zinātniskos nolūkos izmantojamo dzīvnieku turēšanas, izmantošanas, tirdzniecības un nogalināšanas kārtība";

4) Ministru kabineta 2003.gada 15.aprīļa noteikumi Nr.180 "Dzīvnieku izcelsmes produktu ieguvei vai sugas selekcijai izmantojamo sawaļas dzīvnieku turēšanas kārtība iežogotās platībās";

5) Ministru kabineta 2007.gada 4.septembra noteikumi Nr.606 "Prasības attiecībā uz klaiņojošu suņu un kaķu izķeršanu";

6) Ministru kabineta 2007.gada 18.septembra noteikumi Nr.634 "Noteikumi par valsts nodevu par atļauju izmantot dzīvnieku eksperimentos un apmācībās";

7) Ministru kabineta 2007.gada 13.novembra noteikumi Nr.757 "Noteikumi par valsts nodevu par atļauju sawaļas dzīvnieku kolekcijas izveidei un darbībai".

(31.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.05.2010.)

7. Šā likuma 4.¹ pants neattiecas uz mājas (istabas) dzīvniekiem, kas dzimuši pirms 2010.gada 1.jūnija.

(31.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.05.2010.)

8. Grozījumi šā likuma 10.panta 18.punktā stājas spēkā vienlaikus ar attiecīgiem grozījumiem likumā "Par nodokļiem un nodevām".

(31.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.05.2010.)

9. Šā likuma 18.¹ pants stājas spēkā vienlaikus ar attiecīgiem grozījumiem Veterinārmedicīnas likumā.
(31.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.05.2010.)

10. Ministru kabinets līdz 2012.gada 10.novembrim izdod šā likuma 10.panta 4.punkta "a", "b", "c", "d", "e", "f" "g", "h", "i", "j", "k", "l", "m", "n" un "o" apakšpunktā un 24.² pantā minētos noteikumus.
(08.03.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.04.2012.)

11. Ministru kabinets līdz 2012.gada 31.decembrim izdod šā likuma 10.panta 8., 15., 20. un 23.punktā minētos noteikumus.
(08.03.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.04.2012.)

12. Līdz šā likuma pārejas noteikumu 10. un 11.punktā minēto Ministru kabineta noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2012.gada 31.decembrim piemērojami šādi Ministru kabineta noteikumi, ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu:

1) Ministru kabineta 2008.gada 22.decembra noteikumi Nr.1079 "Dzīvnieku pārvadāšanas noteikumi";

2) Ministru kabineta 2010.gada 21.decembra noteikumi Nr.1131 "Noteikumi par izmēģinājumu dzīvnieku audzētāju, piegādātāju un lietotāju reģistrāciju, kārtība, kādā veicamas darbības ar izmēģinājumu dzīvniekiem, un izmēģinājumu dzīvniekiem nodrošināmās labturības prasības";

3) Ministru kabineta 2010.gada 28.decembra noteikumi Nr.1191 "Noteikumi par valsts nodevu par atļauju izmantot dzīvnieku izmēģinājumā";

4) Ministru kabineta 2010.gada 28.decembra noteikumi Nr.1192 "Klaiņojošu suņu un kaķu izķeršanas kārtība".
(08.03.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.04.2012.)

13. Ministru kabinets līdz 2013.gada 30.jūnijam izdod šā likuma 11.panta otrajā daļā minēto Dzīvnieku aizsardzības ētikas padomes nolikumu. Līdz Ministru kabineta noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2013.gada 30.jūnijam piemērojami Ministru kabineta 2011.gada 8.novembra noteikumi Nr.864 "Dzīvnieku aizsardzības ētikas padomes nolikums", ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.
(08.03.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.04.2012.)

14. Grozījumi šā likuma 10.panta 15. un 19.punktā stājas spēkā vienlaikus ar attiecīgiem grozījumiem likumā "Par nodokļiem un nodevām".
(08.03.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.04.2012.)

15. Šā likuma 24.¹ pants un 26.¹ panta trešā daļa stājas spēkā 2013.gada 1.janvārī.
(08.03.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.04.2012.)

16. Ministru kabinets līdz 2014.gada 1.oktobrim apstiprina Dzīvnieku aizsardzības un labturības konsultatīvās padomes nolikumu.
(12.06.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.07.2014.)

17. Ministru kabinets līdz 2014.gada 31.decembrim apstiprina zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzības komitejas nolikumu.
(12.06.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.07.2014.)

18. Grozījums šā likuma 10. pantā par 15. punkta izslēgšanu stājas spēkā 2018. gada 1. janvārī.
(15.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 13.07.2017. Minētais grozījums iekļauts likuma redakcijā uz 01.01.2018.)

19. Šā likuma 10. panta 24. punkts un 26.¹ panta ceturtdā daļa stājas spēkā 2018. gada 1. janvārī.
(15.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 13.07.2017. Minētie grozījumi iekļauti likuma redakcijā uz 01.01.2018.)

20. Šā likuma 10. panta 24. punktā un 26.¹ panta piektajā daļā minētos noteikumus Ministru kabinets izdod līdz 2017. gada 31. decembrim.
(15.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 13.07.2017.)

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvām

(20.12.2007. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.03.2010. un 08.03.2012. likumu, kas stājas spēkā 15.04.2012.)

Likumā iekļautas tiesību normas, kas izriet no:

- 1) Eiropas Padomes 1983.gada 28.marta direktīvas 83/129/EEK par noteiktu ronēnu ādu un ādas izstrādājumu importēšanu dalībvalstīs;
- 2) Eiropas Padomes 1989.gada 8.jūnija direktīvas 89/370/EEK, ar ko groza direktīvu 83/129/EEK par noteiktu ronēnu ādu un ādas izstrādājumu importēšanu dalībvalstīs;
- 3) (Izslēgts ar 08.03.2012. likumu, kas stājas spēkā 15.04.2012.);
- 4) Padomes 1998.gada 20.jūlija direktīvas 98/58/EK par lauksaimniecībā izmantojamo dzīvnieku aizsardzību;
- 5) Padomes 1999.gada 29.marta direktīvas 1999/22/EK attiecībā uz sawaļas dzīvnieku turēšanu zooloģiskajos dārzos;
- 6) Eiropas Parlamenta un Padomes 2010.gada 22.septembra direktīvas 2010/63/ES par zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzību. (Dokuments attiecas uz EEZ.)

Likums stājas spēkā 2000.gada 1.janvārī.

Likums Saeimā pieņemts 1999.gada 9.decembrī.

Valsts prezidente V.Viķe-Freiberga

Rīgā 1999.gada 29.decembrī

Dzīvnieku aizsardzības likuma pielikums

Dzīvnieku sugas, ko atļauts izmantot procedūrās tikai tādā gadījumā, ja tie audzēti izmēģinājumu dzīvnieku audzēšanas uzņēmumā

(Pielikums 15.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 13.07.2017.)

Nr. p. k.	Dzīvnieku suga	Latniskais nosaukums
1.	Pele	<i>Mus musculus</i>
2.	Žurka	<i>Rattus norvegicus</i>
3.	Jūrascūciņa	<i>Cavia porcellus</i>
4.	Zeltainais kāmis	<i>Mesocricetus auratus</i>
5.	Ķīnas kāmis	<i>Cricetulus griseus</i>
6.	Smilšu pele	<i>Meriones unguiculatus</i>
7.	Trusis	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
8.	Suns	<i>Canis familiaris</i>

9.	Kaķis	<i>Felis catus</i>
10.	Visu sugu primāti, izņemot cilvēku ģints primātus	
11.	Varde	<i>Xenopus (laevis, tropicalis)</i> <i>Rana (temporaria, pipiens)</i>
12.	Zebras zivs	<i>Danio rerio</i>

© Oficiālais izdevējs "Latvijas Vēstnesis"